

Anledning til dels at modificere og dels at forandre dette Forslag. Men naar det fremkommer, er det begrundet i vor faste Overbevisning om, at de Forslag, som have været fremsatte i dette Ting dels om, at man skulde klare det med en Havelod paa 2 Skp. Land, dels om at man skulde indstrænke sig til et Par eller 3 Td. Land og, som det saa smukt har lydt, eller rettere sagt, saa idyllisk har lydt, en Ko og en Gris, at alle disse Forslag ikke nytte, de løse ikke dette Spørgsmaal, om hvilket her er Tale. Hvad angaar Havelodderne, som jeg da selvfølgelig ikke har nogen egentlig Tvivl om ere foreslaaede i god Tro og med den Bevidsthed, at man troede at gøre noget nyttigt, tror jeg nu, det er anerkendt fra alle Sider, at det var en fuldkommen Fejltagelse, at det var en fuldkommen Misforstaaelse, alt det, som fattedes i Forbindelse med Havelodder og Troen paa dansk Frugt og dansk Havedyrkning. Jeg tror, at det er noget, som man ikke kan gøre mere ved, og jeg paaberaaber mig der det officielle Organ, Berlingske Tidende. I Berlingske Tidende ere de to store Fabrikker, som ere baserede paa Havelodder, nemlig Jaaborg og Holbæk Fabrikker, og i Særdeleshed i de sidste Dage Jaaborg Fabrik udbudt til Salg underhaanden paa Foranledning af en Pante- og Udlægshaver. Jeg ser deri det, at de 2 Skpr. Land ere fuldkommen færdige, og at det er noget, der sælges efter en Pante- og Udlægshavers Begæring, og noget, der ikke mere er noget at gøre ved.

Saa kommer jeg til det andet Spørgsmaal, og det er Spørgsmaalet om, hvorvidt det Grundlag, paa hvilket alt det, som har været lagt frem i mange Aar i den Sag, har været bygget, nemlig Spørgsmaalet om et Par eller 3 Tdr. Land eller rettere om Muligheden af et Tilskud til at holde en Ko og en Gris, om det er tilstrækkeligt til Fyldestgørelse af den Sag. Jeg maa dertil bemærke, at jeg tror ikke, det er tilstrækkeligt. Jeg tror for det første, at man ikke der gør rigtigt af den Grund, at der ingen er, der vil opfatte det som en virkelig Løsning. Der er ingen, der vil opfatte det, naar man indstrænker sig dertil, saaledes, at der er aabnet en Vej for dem, som erhverve den Jord, om hvilken der er Tale, til at naa en virkelig Selvfændighed, og jeg tror, at deri har man fuldkommen Ret. Siden jeg indbragte mit Forslag, som jo til Dels var foranlediget ved det Forslag, der blev indbragt af det ærede Medlem for Ribe Amts Vden Valgkreds (Blühme), og som jeg mente, ikke var nogen fuldkommen Løsning, og dog en Løsning, der vilde koste flere Penge end det Forslag, som jeg har

tilladt mig at fremsætte, er der fremkommet en Piece, om hvis Fremkomst og hvis Indhold jeg ikke har haft Spor af. Uelste, nemlig en Piece af Redaktøren af Aalborg Amtstidende, Hr. Lassen. Havde jeg kendt denne Piece i rette Tid, vilde jeg for saa vidt have taget Hensyn til den, som jeg sandsynligvis — og jeg antager ogsaa, at min ærede Medforslagsstiller vil være enig med mig i den Ting, da vi have diskuteret det Spørgsmaal saa ofte — som jeg sandsynligvis vilde have delt mit Forslag i 2 Afdelinger, idet jeg nemlig har den Overbevisning, at hvis man aabner en Afgang til Fællesdrift af den Slags Lodder, saa vil man kunne gøre Lodderne mindre, end de ere efter dette Lovforslag. Derimod tror jeg ganske vist, at den i mange Henseender vel gienemtenkte Piece hviler paa en fuldkommen Misforstaaelse i en Retning, idet den hviler paa den store Misforstaaelse, at det under Nutidens Forhold er muligt at dyrke en Jordlod med Køer. Jeg tror aldeles ikke paa dette, og de Folk, med hvilke jeg har haft Besighed til at tale, tro heller ikke meget derpaa. Det er om Foraaret eller paa Tider, hvor Køerne ere gølge eller halvgølge, en ganske naturlig og ligefrem Sag at pløje med Køer, men hvis dette Lands Fremtid i en ikke uvæsentlig Grad er baseret paa Mejeriprodukter og paa Fedetvæg — og det maa vi jo antage, i alt Fald for en længere Aarrække efter de sidste Aars Udvikling — er det vistnok en ret sikker Ting, at et Dyr, der skal udbilles til at være et Fededyr eller et virkeligt Mejeridyr, ikke egner sig til at være Trædyr. Den Ide, hvorpaa hele det Forslag hviler, tror jeg, ikke er rigtig. Jeg vilde altsaa have kombineret mit Forslag, hvis jeg i rette Tid havde kendt den overordentlig velstrebne Piece, med hvilken jeg i øvrigt ikke i alt kan erklære mig enig, idet jeg ikke kan antage, at noget Samfund, uden at gaa overordentlig vidt, kan gaa til i al Almindelighed at hde Driftsplan, og idet jeg dernæst, for saa vidt jeg overhovedet forstaa Landbofager, hverken kan anerkende den Driftsplan, paa hvilken de Tanker hvile, eller navnlig at det kan være Statens Pligt at hde Driftsplan i al Almindelighed. Jeg ser ikke rettere, end at, hvis man kommer ind paa det, kommer man ud over alle rimelige Grænser, man kommer saa vidt, at ingen ved, hvor det ender. Enhver, der tager Hensyn til, hvordan de almindelige Regler ere om Laan i Løsøre, maa erkende, at det vistnok er en Ting, som i en lang Fremtid er umulig.

Efter disse Bemærkninger skal jeg kun tilføje nogle ganske enkelte Ting. Min ærede